ANKARA BAROSU

Yıl: 70 Sayı: 2012/2 ISSN 13009885

DERGİSİ

Şike ve Teşvik Primi Suçları	*Prof. Dr. Muharrem ÖZEN, Dr. Sacit YILMAZ*
Bireysel İş Uyuşmazlıkları ve Yargısal Çözüm	*Yrd. Doç. Dr. Zeynep ŞİŞLİ*
Faraziî Sözleşme İlişkisi Hakkında Bir Yargıtay Kararının Tazminat Hukukunun Esasları Çerçevesinde İncelenmesi	*Yrd. Doç. Dr. Özlem TÜZÜNER*
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Bir Kararı Vesilesiyle Devlet Mallarının Haczedilmezliği Kuralı Üzerine Düşünceler	*Dr. Cenk AKİL*
İlaç Patenti Sahibinin İlaç Kullanımına Bağlı Zararları Tazmin Yükümlülüğü	*Öğr. Gör. Dr. Burcu G. ÖZCAN BÜYÜKTANIR*
İdari Usul Kanunu (ve Bilgi Edinme Hakkı) Gereksinimi Üzerine	*Dr. Sedat ÇAL*
ABD Vergi Hukukunda Özün Şekle Üstünlüğü İlkesi	*Dr. Ertuğrul AKÇAOĞLU*
Avukatlık Kanunu Tasarısı Çalışma Metninin Uzlaşma Sağlamaya İlişkin 35/A Maddesinin Değerlendirilmesi	*Av. Şamil DEMİR*
Günümüzün Büyük Kuruluşlarında Hukuk Müşavirliğinin Yapılanması ve İşlevi	*Av. Bora KAYA*
İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi Ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması	*Arş. Gör. Burcu ERDİNÇ*
Hükümet Sistemi Seçeneklerinden "Başkanlı Parlamenter Sistem" Seçeneği ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği	*Av. Bilgen KÜKNER*
Karşılıksız Çekte Hapis Cezasının Kaldırılması Üzerine Bir Değerlendirme	*Arş. Gör. İsa BAŞBÜYÜK*
Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumlulukta Tüketici Mahkemelerinin Görevine İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi	*Arş. Gör. Uğur BULUT*
12 Eylül 1980'nin Yargılanması Mümkün Müdür?	*Prof. Dr. Ersan ŞEN*
Vergi Mahremiyeti VS. Bilgi Edinme Hakkı	*Dr. Serkan AĞAR*
Avrupa Konseyi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargısal Etik Hakkında Karar	*Çev: Dr. Ahmet ULUTAŞ*
İdare Hukuku Ve İdari Yargı Alanında Anayasa Değişikliği İle İlgili Bazı Öneriler	*Arş. Gör. Ahmet Kürşat ERSÖZ*
Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı'na İlişkin Kısa Bir Değerlendirme	*Dr. Levent BÖRÜ*
Vergi Davalarında Gerekçe Değişimi, Savunma Hakkını Sınırlar	*Av. Ömer GÖREN*
İşletilme (Hareket) Halinde Olmayan Motorlu Aracın Verdiği Zararlardan Doğan Sorumluluk	*Av. Hüseyin ATEŞ*
Ceza Adalet Sisteminde Yapılan Değişiklikler ve Türk Adalet Sistemindeki Yansımaları	*Arş. Gör. M. Kerem OSMANOĞLU*
Anayasa Mahkemesi ve Danıştay Kararları Işığında Hekimler ve Diş Hekimlerinin Mesleklerini Serbest Olarak İcra Etmesi Yönünden Tam Gün Yasası Üzerine İnceleme	*Av. Yasin TEKAKÇA*
İdari Yargının Geleceği	*Av. Zühal Sirkecioğlu DÖNMEZ*

Ankara Barosu Dergisi'nde yayımlanmakta olan makaleler

TÜBİTAK–ULAKBİM

Veri Tabanında indekslenmektedir.

ANKARA BAROSU DERGİSİ
Üç Aylık Hakemli, Bilimsel ve Mesleki Yerel Süreli Yayın
Ankara Barosu Başkanlığı, 2012
Tüm hakları saklıdır.
ISSN 1300 9885
Ankara Barosu Dergisinde ileri sürülen görüşler yazarlarına aittir.
Ankara Barosunu bağlamaz.

Sahibi Ankara Barosu adına
Av. Metin FEYZİOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Av. Ramiz Erinç SAĞKAN

Teknik Danışman
Av. Orhan ŞİMŞEK

Yayın Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Muharrem ÖZEN

Editör
Yrd. Doç. Dr. Serhat Sinan KOCAOĞLU

Yayın Kurulu

Av. İbrahim AKGÜL
Av. Şerafettin AKKAYA
Av. Melih AKKURT
Av. Zeynep ALEMDAROĞLU
Av. Hasan Oğuz ALTINKAYNAK
Av. Tuğba Gül ATEŞ
Av. M. Fatih ÇALIŞKAN
Av. Şamil DEMİR
Av. Erdem EKMEKÇİ
Av. Oğuz Emre KILIÇ
Av. Kumru KILIÇOĞLU
Av. Yasemin OĞUZ
Av. Salih ÖNDER
Av. İlknur Sezgin TEMEL
Av. Zennure TOKGÖZ
Av. Gülşah YEŞİLOĞLU
Av. Mustafa Bayram MISIR
Av. Hasan ORAL
Av. Utku Coşkuner SAKARYA
Av. Göksel YÜKSEL

Grafik – Tasarım
Ali Kemal ÇERŞİL
(Ankara Barosu)

Basım Tarihi:
2012

Baskı ve Cilt
Ses Reklam
T: (0.312) 215 62 00 • F: (0.312) 215 61 81
ses@sesreklam.net • www.sesreklam.net
Ayten Sk. 28/7 Tandoğan/ANKARA

İletişim Adresi
Ankara Barosu Başkanlığı, Adliye Sarayı Kat: 5 Sıhhiye/ANKARA
T: (0.312) 416 72 00 (Pbx) • F: (0.312) 309 22 37
www.ankarabarosu.org.tr
ankarabarosuyayin@gmail.com

YAYIN

(Soyadı sırasına göre)

A		
AĞAR,	Serkan	*Dr.*
AKKAYA,	Mustafa	*Prof. Dr.*
AKBULUT,	Olgun	*Yrd. Doç. Dr.*
AKINCI,	Müslüm	*Doç. Dr.*
AKSAR,	Yusuf	*Prof. Dr.*
ALTAŞ,	Hüseyin	*Prof. Dr.*
ARAT,	Tuğrul	*Prof. Dr.*
ARKAN,	Sabih	*Prof. Dr.*
ARSLAN,	Çetin	*Doç. Dr.*
ARSLAN,	Ramazan	*Prof. Dr.*
ARTUK,	Mehmet Emin	*Prof. Dr.*
ASLAN,	Zehrettin	*Prof. Dr.*
ASLAN,	Zühtü	*Prof. Dr.*
AŞIK,	İbrahim	*Yrd. Doç. Dr.*
ATAY,	Ethem	*Prof. Dr.*
AVCI,	Mustafa	*Yrd. Doç. Dr.*
AYDIN,	Ramazan	*Yrd. Doç. Dr.*
B		
BAŞÖZEN,	Ahmet	*Doç. Dr.*
BAŞPINAR,	Veysel	*Prof. Dr.*
BAŞTERZİ,	Süleyman	*Doç. Dr.*
BAYKAL,	Ferit Hakan	*Prof. Dr.*
BAYKAL,	Sanem	*Doç. Dr.*
BELEN,	Herdem	*Doç. Dr.*
BIÇAK,	Vahit	*Prof. Dr.*
BÜYÜKTANIR,	Burcu	*Dr.*
C-Ç		
CAŞIN,	Mesut Hakkı	*Prof. Dr.*
CENTEL,	Nur	*Prof. Dr.*
CENTEL,	Tankut	*Prof. Dr.*
CİN,	Halil	*Prof. Dr.*
ÇAĞAN,	Nami	*Prof. Dr.*
ÇALIŞKAN,	Yusuf	*Doç. Dr.*
ÇEÇEN,	Anıl	*Prof. Dr.*
ÇETİNER,	Selma	*Prof. Dr.*
ÇOLAK,	N. İlker	*Doç. Dr.*
D		
DOĞAN,	Murat	*Prof. Dr.*
DEMİR,	Mehmet	*Prof. Dr.*
DEMİRAY,	Nezahat	*Yrd. Doç. Dr.*
DEMİRBAŞ,	Timur	*Prof. Dr.*
DEMİRCİOĞLU,	Reyhan	*Yrd. Doç. Dr.*
DÖNER,	İsa	*Yrd. Doç. Dr.*
DÜLGER,	İbrahim	*Doç. Dr.*
DÜLGER,	Volkan	*Yrd. Doç. Dr.*
E		
ERDAĞ,	Ali İhsan	*Yrd. Doç. Dr.*
ERDEM,	Mustafa Ruhan	*Prof. Dr.*
EREN,	Fikret	*Prof. Dr.*
ERGİL,	Doğu	*Prof. Dr.*
ERİŞ,	Uğur	*Yrd. Doç. Dr.*
ERKAL,	Atila	*Yrd. Doç. Dr.*
EROĞLU,	Muzaffer	*Yrd. Doç. Dr.*
ERTEN,	Rıfat	*Doç. Dr.*
ERZURUMLUOĞLU,	Erzan	*Prof. Dr.*
F		
FENDOĞLU,	Hasan Tahsin	*Prof. Dr.*
FEYZİOĞLU,	Metin	*Prof. Dr.*
G		
GEMALMAZ,	Burak	*Yrd. Doç. Dr.*
GÖKTÜRK,	Neslihan	*Yrd. Doç. Dr.*
GÖLE,	Celal	*Prof. Dr.*
GÖNENÇ,	Levent	*Doç. Dr.*
GÜNAL,	Nadi	*Prof. Dr.*
GÜNDAY,	Metin	*Prof. Dr.*
GÜNEYSU,	Gökhan	*Dr. iur.*
GÜNEYSU BORAN,	Nilüfer	*Dr. iur.*
GÜNGÖR,	Gülin	*Prof. Dr.*
GÜVEN,	Kudret	*Prof. Dr.*
H-İ		
HAFIZOĞULLARI,	Zeki	*Prof. Dr.*
HAKERİ,	Hakan	*Prof. Dr.*
HASPOLAT,	Mehmet Emin	*Doç. Dr.*
İNAN,	Ali Naim	*Prof. Dr.*
İŞGÜZAR,	Hasan	*Prof. Dr.*
K		
KABOĞLU,	İbrahim Özden	*Prof. Dr.*
KANADOĞLU,	Korkud	*Prof. Dr.*
KAPLAN,	İbrahim	*Prof. Dr.*
KARAGÖZ,	Kasım	*Doç. Dr.*
KARAKAŞ,	Fatma	*Yrd. Doç. Dr.*
KARAKEHYA,	Hakan	*Doç. Dr.*
KARAN,	Hakan	*Prof. Dr.*

DANIŞMANLARI

KAYA,	Emir	*Yrd. Doç. Dr.*
KENT,	Bülent	*Yrd. Doç. Dr.*
KILIÇOĞLU,	Ahmet	*Prof. Dr.*
KOCAMAN	Arif B.	*Prof. Dr.*
KOCA,	Mahmut	*Prof. Dr.*
KOCAOĞLU,	A. Mehmet	*Prof. Dr.*
KOCAOĞLU,	N. Kağan	*Dr. iur.*
KOCAOĞLU,	S. Sinan	*Yrd. Doç. Dr.*
KORKMAZ,	Fahrettin	*Prof. Dr.*
KORKUT,	Levent	*Yrd. Doç. Dr.*
KUÇURADİ,	İonna	*Prof. Dr.*
KÜÇÜKGÜNGÖR,	Erkan	*Prof. Dr.*
M		
MOLLAMAHMUTOĞLU,	Hamdi	*Prof. Dr.*
MUMCUOĞLU,	Maksut	*Prof. Dr.*
O-Ö		
ODYAKMAZ,	Zehra	*Prof. Dr.*
OKUR,	Ali Rıza	*Prof. Dr.*
ONAR,	Erdal	*Prof. Dr.*
OZANSOY,	Cüney	*Doç. Dr.*
ÖKÇESİZ,	Hayrettin	*Prof. Dr.*
ÖZBEK,	Mustafa S.	*Doç. Dr.*
ÖZBEK,	Veli Özer	*Prof. Dr.*
ÖZBUDUN,	Ergun	*Prof. Dr.*
ÖZCAN,	Fatma	*Yrd. Doç. Dr.*
ÖZEL,	Çağlar	*Prof. Dr.*
ÖZEN,	Muharrem	*Prof. Dr.*
ÖZGENÇ,	İzzet	*Prof. Dr.*
ÖZKAN,	Işıl	*Prof. Dr.*
ÖZTÜRK,	Bahri	*Prof. Dr.*
P		
PAZARCI,	Hüseyin	*Prof. Dr.*
R		
RUHİ,	Ahmet Cemal	*Yrd. Doç. Dr.*
S-Ş		
SARAN,	Birol	*Yrd. Doç. Dr.*
SAYGIN,	Engin	*Yrd. Doç. Dr.*
SEZGİNER,	Murat	*Prof. Dr.*
SOYASLAN,	Doğan	*Prof. Dr.*
SÜRAL,	Nurhan	*Prof. Dr.*
ŞAHİN,	Cumhur	*Prof. Dr.*
ŞEN,	Ersan	*Prof. Dr.*
ŞEN,	Murat	*Prof. Dr.*
ŞENOCAK,	Kemal	*Doç. Dr.*
T		
TAN,	Ayhan	*Prof. Dr.*
TANRIVER,	Süha	*Prof. Dr.*
TEKİNSOY,	M. Ayhan	*Dr.*
TERCAN,	Erdal	*Prof. Dr.*
TEZCAN,	Durmuş	*Prof. Dr.*
TİRYAKİ,	Betül	*Yrd. Doç. Dr.*
TİRYAKİOĞLU,	Bilgin	*Prof. Dr.*
TOROSLU,	Nevzat	*Prof. Dr.*
TURANBOY,	Asuman	*Prof. Dr.*
TÜZÜNER,	Özlem	*Yrd. Doç. Dr.*
U-Ü		
ULUŞAHİN,	Nur	*Yrd. Doç. Dr.*
USAN,	Fatih	*Prof. Dr.*
UYGUR,	Gülriz	*Doç. Dr.*
ÜÇIŞIK,	Fehim	*Prof. Dr.*
ÜNVER,	Yener	*Prof. Dr.*
ÜYE,	Saim	*Yrd. Doç. Dr.*
ÜZÜLMEZ,	İlhan	*Doç. Dr.*
Y		
YENGİN,	Halisan	*Dr. iur.*
YILDIRIM,	Turan	*Prof. Dr.*
YILMAZ,	Ejder	*Prof. Dr.*
YONGALIK,	Aynur	*Prof. Dr.*
YUSUFOĞLU,	Fülürya	*Dr. iur.*
YÜCEL,	Recep	*Yrd. Doç. Dr.*
Z		
ZABUNOĞLU,	Yahya	*Prof. Dr.*

HAKEMLİ

FARAZÎ SÖZLEŞME İLİŞKİSİ HAKKINDA BİR YARGITAY KARARININ TAZMİNAT HUKUKUNUN ESASLARI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ*

Yrd. Doç. Dr. Özlem TÜZÜNER**

* Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir.

** Okan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

ÖZ

Farazî sözleşme ilişkisi, eser sahibinin haklarının ihlal edilmesi üzerine tazminatın hesaplanması için öngörülmüş bir kanun hükmünün doktrin tarafından adlandırılmasıdır. Bu kavram, varsayımsal lisans bedeli üzerinden işlemekte olup, görülen davaların neticesinde davalı mütecaviz ile davacı eser sahibi arasında gerçekten sözleşme kurulduğu anlamına gelmez. Farazî sözleşme ilişkisi kavramı, davacı eser sahibinin, bundan böyle, davalı mütecaviz tarafından, manevî haklarının ihlal edilmesine muvafakat ettiği şeklinde genişletilemez.

Anahtar Kelimeler: *Farazî sözleşme, maddî tazminat, hesaplama yöntemi*

◆◆◆

A FEATURE OF AN AFFIRMANCE OF JUDGEMENT OF TURKISH COURT OF APPEAL ABOUT ASSUMPTIVE CONTRACT RELATIONSHIP IN ACCORDANCE WITH THE ELEMENTS OF DAMAGES LAW

ABSTRACT

The assumptive contract relationship is one of the methods for calculating the pecuniary compensation in case of violation of financial rights of the copyright owner. This concept is seen in the processing of the hypothetical license cost, it doesn't mean that the contract is really established between plaintiff and defendant. The concept of assumptive contract relationship cannot be extended from now on the defendant would be able to violate moral rights of the plaintiff copyright owner.

Keywords: *Assumptive contract, pecuniary compensation, calculation method*

I. GİRİŞ

Farazî sözleşme ilişkisi kavramı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda[1] açıkça düzenlenmemiştir. Ancak Kanun'daki, "*sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin*", "*sözleşme olması durumunda isteyebileceği miktarın üç kat fazlasını*" ve "*tecavüz edene karşı onunla bir sözleşme yapmış olması halinde haiz olabileceği bütün hak ve yetkileri ileri sürebilir*" cümleleri hatırlanmalıdır (m. 68/1, 2, 6). Farazî sözleşme kavramı, doktrinde, eser sahibinin haklarına tecavüz dolayısıyla meydana gelen maddî zararın tazmin edilmesine ilişkin Kanun hükmünü açıklığa kavuşturmak amacıyla kullanılmıştır. Aslında bu kavram, eser sahibinin haklarına tecavüz edilmesi üzerine maddî tazminat hesaplama yöntemi olarak ortaya çıkmaktadır.

Aşağıda bu konuda bir Yargıtay kararı incelenecektir. Bu içtihatta, farazî sözleşme kavramının yanlış uygulandığı izlenimi edinilmiştir. "*Farazî sözleşme ilişkisi sebebiyle kullanımına izin verilen malî hakların niteliği itibariyle davacıya ait manevî haklardan eserin umuma arzına da muvafakat edildiğinin kabulü gereklidir*" cümlesi bu olumsuz izlenimi tek başına gerekçelendirebilecek boyuttadır. Çünkü farazî sözleşme ilişkisinin eser sahibinin manevî haklarıyla hiçbir bağlantısı bulunmamaktadır.

Yargıtay, mezkûr davanın öncesinde fikrî hakka tecavüz sebebiyle açılan ilk davadan alınan mahkeme ilâmının, geleceğe inhisar edecek ve ilk davalının davalısına tecavüze devam etme yetkisi tanıyacak boyutta farazî sözleşme ilişkisi kurduğunu düşünmektedir. Ayrıca, maddî tazminat hesabına ilişkin olan bu kavramı gerekçe göstererek, manevî hak ihlalinin tazminine de gereksinim duymamaktadır. Bu hususları eleştirmek maksadıyla aşağıda sunulacak içtihadın incelenmesi gereği hissedilmiştir.

II. YARGITAY KARARININ SUNULMASI

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin E. 2010/11881 K. 2010/11996 numaralı ve 24.11.2010 tarihli kararı aynen alıntılanmıştır[2].

"DAVA: Taraflar arasında görülen davada Ankara 2. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nce verilen 20.3.2008 gün ve 2007/164-2008/76 Sayılı kararı onayan Daire'nin 25.5.2010 gün ve 2008/10641-2010/5880 Sayılı kararı aleyhinde davacı vekili tarafından karar düzeltilmesi isteğinde bulunulmuş ve karar düzeltme dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dosya için düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe,

[1] RG. 13.12.1951, S. 7981; 5846 sayılı Kanun.

[2] Yargıtay kararına, www.kazanci.com adresinden (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası Programı'ndan) erişilmiştir.

layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

KARAR: Davacı vekili, müvekkilinin tanınmış bir ressam olduğunu, yılbaşı programı sebebiyle T.D.İ.' ne ait İstanbul' da Karaköy 4 numaralı antreponun duvarına özgün resimler yaptığını, davalı Coşkun'un yapımcı, İzel Ç.'ün icracı sanatçı olduğu, "*kime zarar*" isimli müzik eseri ile ilgili olarak yapımı gerçekleştirilen müzik klipinin, davacı resimlerinin bulunduğu duvar fon olarak kullanılmak suretiyle davacı eserinden kaynaklanan işleme, çoğaltma ve umuma iletim gibi malî, umuma arz ve adın belirtilmesi gibi manevî hakların ihlali sebebiyle FSEK nun 68. maddesi uyarınca telif tazminatı ile manevî tazminatın tahsili istemiyle Ankara 1. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nin 2003/1 esasa sayılı dosyasında açtıkları davanın kabul edildiğini, buna rağmen aynı klipin davalı TRT 'ye ait TV kanallarında da 10.4.2007 tarihinden itibaren müteaddit defalar yayınlanarak FSEK nun 14. ve 15. maddelerinde yazılı umuma arz ve adın belirtilmesi gibi manevî hakları ile FSEK nun 21, 22/, 24 ve 25. maddelerinde yazılı işleme, çoğaltma, temsil ve umuma iletim malî haklarının ihlali olduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı olmak üzere FSEK nun 68. maddesi uyarınca 15.000,00 YTL maddi ve FSEK nun 70/1. maddesi uyarınca 3.000,00 YTL manevî tazminatın reeskont faiziyle birlikte alacaklardan tahsili ile hükmün ilanına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı İzel Ç.'e tebligat yapılamamış, davacı vekili bu davalıya açmış olduğu davayı atiye terk etmiştir.

Diğer davalılar ise davanın reddini istemişlerdi.

Mahkemece davalı İzel hakkında açılan davanın atiye terki sebebiyle bu konuda karar verilmesine yer olmadığına, diğer davalılar bakımından ise davanın reddine karar verilmiştir.

Karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiş, Dairemizce 25.5.2010 tarihli ilâmla onanmıştır.

Bu kez davacı vekili karar düzeltme talebinde bulunmuştur.

Dava konusu müzik klibi, davacıya ait güzel sanat eseri vasfındaki duvar resminin 5846 Sayılı FSEK 6/3 maddesi anlamında işlenmesi suretiyle film haline sokularak ve davalı İzel Ç. tarafından musiki eserinin icrasıyla birlikte tespiti gerçekleştirildiğinden, davalılardan Coşkun Y. FSEK 80 maddesine göre meydana getirilen bu tespit üzerinde film yapımcısı sıfatına sahiptir. Davacının eseri üzerindeki malî hakların kullanılma yetkisinin devrine dair taraflar arasında başlangıçta geçerli bir sözleşme mevcut değilse de; söz konusu müzik klipi ile ilgili olarak Ankara Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nin 2003/1 Esas sayılı dosyasında davacı tarafından film yapımcısı Coşkun Y.'ın da dâhil olduğu davalılar aleyhine FSEK 68/1 ve 70 maddelerine dayalı olarak açılan dava neticesinde mahkemenin 23.11.2005 tarih 1/585 Sayılı kararıyla telif tazminatına

hükmedilerek karar kesinleştiğinden, Dairemizin yerleşik kararları ve öğretide de benimsendiği üzere eser sahibinin seçimlik hakkının bedel yönünde kullanması nedeniyle, davacı ile davalı film yapımcısı arasında malî hakların kullanılması yetkisinin (somut uyuşmazlık bakımından işlenme hakkı ve umuma iletim) devri sözleşmesi yapılmış gibi bir hukukî durum meydana gelmiştir (farazî sözleşme ilkesi). FSEK 68/son fıkrası hükmü de, tecavüz edenin ödediği bedel karşılığı elde ettiği malî hakların kullanımında eser sahibine karşı mevzuatın öngördüğü kurallarla bağlı olacağı biçiminde anlaşılması gerekeceğinden farazî sözleşme ilkesini engelleyen bir düzenleme niteliğinde değildir.

Söz konusu farazî sözleme ilişkisini meydana getiren mahkeme kararında benimsenen bilirkişi raporunda FSEK 68//1 maddesine göre telif bedeli belirlenirken davacının sanatsal kişiliği ve tanınmışlığıyla birlikte müzik klipinin hitap ettiği kitle, coğrafi alan, davacı eserinin klipe katkısı, kullanım şekli ve eserin satışları göz önüne alındığından, farazî sözleşme ilişkisinin açıklanan niteliği itibariyle, somut uyuşmazlık bakımından FSEK 80 maddesi uyarınca davacıya ait güzel sanat eserinin işlenme ve umuma iletim haklarını kullanma yetkisinin davalı yapımcı tarafından tasarruf edilmesine izin verildiğinin kabulü gerekir. Bu durumda, davalı Coşkun Y. davaya konu müzik klipinin yapımcısı sıfatıyla FSEK 80 maddesinde düzenlenen ve herkese karşı ileri sürülebilen film yapımcısı hakkını aslen iktisap etmiştir. Film yapımcısı hakkının iktisabıyla birlikte bu hakka bağlı olarak Kanunla film yapımcısına tanınan malî haklar da davalı Coşkun Y. tarafından kullanılacağından, söz konusu müzik klipinin davalı TV kanalında umuma iletim için ayrıca davacıdan izin alınması gerekli olmayıp, müzik klipinin davalı TV kanalında yayınlanmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Dairemizin 29.4.2004 tarih 9926/4741 Sayılı kararına konu olan uyuşmazlıkta ise, eser sahibinin mirasçısı olan davacı tarafından bir TV kanalı aleyhine açılan davada sinema eserinin yapımcısı ile davacı mirasçı arasında FSEK 80 maddesi anlamında meydana gelen farazî sözleşme ilişkisinin mevcut olduğuna dair bir açıklama bulunmadığından, anılan kararda sinema eserinin ilk dava tarihinden sonraki tarihlerde de umuma iletiminin yeni bir hak ihlali oluşturacağına dair Dairemizin anılan kararının iş bu davada emsal olarak dikkate alınması da mümkün değildir.

Davacı ile davalı film yapımcısı Coşkun Y. arasındaki farazî sözleşme ilişkisi, davalı tarafından ilk tespiti gerçekleştirilen müzik klipi üzerindeki malî hakların kullanılma yetkisine izin verilmesi ile sınırlı olup, davacıya ait güzel sanat eserinden kaynaklanan malî ve manevî haklar esasen davacı üzerinde kalmaya devam edeceğinden mahkemece ulaşılan sonucun eser sahipliği ve temel haklar aykırı bir yönü bulunduğundan da söz edilemeyecektir.

Mahkemenin karar gerekçesindeki FSEK 45 ile 65 maddeleri hükümlerinin aynı kanundaki komşu haklarla ilgili hükümlere doğrudan değil, ancak uyduğu oranda uygulanabileceğine dair görüş, eser sahipleri ve halefleri bakımından 5846 Sayılı FSEK daki söz konusu maddelerin (45 inci maddeden 65 inci maddeye kadar) komşu haklar içinde uygulanmalarına yönelik genel bir değerlendirme niteliğindedir. Kararda FSEK 45 ve 65 maddelerinin bizatihi somut olayda uygulandığına dair bir gerekçeye yer verilmediği açıkça anlaşıldığından, mahkeme kararında ve kararın özetlendiği Dairemiz kararı da maddi hataya yer verildiğine dair ileri sürülen karar düzeltme nedeni de yerinde değildir.

Öte yandan, söz konusu farazî sözleşme ilişkisi sebebiyle kullanımına izin verilen malî hakların niteliği itibariyle davacıya ait manevî haklardan eserin umuma arzına da muvafakat edildiğinin kabulü gereklidir. Ayrıca, önceki davada davacı tarafa FSEK 15 ve 70 maddesine dayalı olarak manevî hak tazminatı istenilmiş olup, aynı Kanun'un 67/3 fıkrasına dayalı olarak eser sahibinin adının belirtilmesi yolunda bir talep bulunmadığına göre, önceki mahkeme kararıyla oluşan farazî sözleşmeye uygun olarak davalı TV kanalında davaya konu müzik klipinin ilk tespitinin yapıldığı haliyle gerçekleştirilen umuma iletilmesi eyleminde davacının FSEK 15 maddesi uyarınca adının belirtilmesine ilişkin manevî hakkının ihlal edildiği iddiasının reddine dair mahkeme kararının gerekçesinde de bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

Yukarıdaki açıklamalara ve dosyadaki yazılara, mahkeme kararında belirtilip Yargıtay ilâmında benimsenen gerektirici sebeplere göre, davacı vekilinin HUMK nun 440 maddesinde sayılan hallerden hiçbirisini ihtiva etmeyen karar düzeltme isteğinin reddi gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacı vekilinin karar düzeltme isteğinin HUMK nun 442 maddesi gereğince REDDİNE, alınması gereken 35,50 TL karar düzeltme harcı peşin ödenmiş olduğundan yeniden alınmasına yer olmadığına, 3506 Sayılı Kanun ile değiştirilen HUMK nun 442/3 maddesi hükmü uyarınca, takdiren 172,00 TL para cezasının karar düzeltilmesini isteyenden alınarak Hazine'ye gelir kaydedilmesine, 24.11.2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi".

III. TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARI

Sunulan içtihatta tarafların iddia ve savunmaları net olarak anlaşılamamaktadır. Yine de tarafların talepleri genel hatlarıyla seçilebilmekte; bu sayede, somut olayı açıklama ve hukukî meseleleri tayin etme imkânı doğmaktadır.

A. DAVACININ İDDİASI

Davacı, fikrî hakkına tecavüz edilmesi üzerine Ankara 1. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nde dava açmıştır. İlk açılan dava davacının lehine sonuçlanmış ve kesinleşmiştir. Ne var ki, ilk davanın davalısı, davacının fikrî hakkına tecavüz etmeyi sürdürdüğü için, davacı, Ankara 2. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nde tekrar aynı hukukî gerekçeyle dava açmak zorunda kalmıştır. İkinci davada, işleme, çoğaltma, temsil ve umuma iletim malî haklarının, ayrıca umuma arz ve adın belirtilmesi manevî haklarının ihlali ileri sürülerek, maddî ve manevî tazminat talep edilmiştir.

B. DAVALILARIN SAVUNMASI

İnceleme konusu içtihatta davalı film yapımcısının (gerçek kişi) ve diğer davalı televizyon kanalının (yayın kuruluşu tüzel kişi) savunmalarına ilişkin açık veri bulunmamaktadır. Davalıların davanın reddini talep ettikleri belirtilmektedir. Ayrıca derdestlik veya kesin hüküm itirazı yahut zamanaşımı def'i ileri sürmüş oldukları tahmin edilmektedir. Diğer taraftan, davacı vekili, husumet yönelttiği davalılardan birine, musiki eserin icracı sanatçısına, tebligat yapılmasından vazgeçmiş; böylece tebligat yapılmayan davalının elenmesine sebebiyet vermiştir.

IV. MAHKEMELERİN KARARLARI

Bu içtihada ulaşılıncaya kadar, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Ankara 2. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi ve temyiz mercii sıfatıyla Yargıtay somut olayı karara bağlamıştır. Nihayet, davacının karar düzeltme talebi üzerine, Yargıtay'ın ilgili hukuk dairesi tarafından söz konusu içtihat oluşturulmuştur.

A. İLK DERECE MAHKEMESİNİN KARARI

Ankara 2. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi, davanın reddine; tebligat yapılmayan davalı hakkında karar vermeye gerek olmadığına hükmetmiştir. İlk derece mahkemesinin hangi gerekçeyle davayı reddettiğine dair içtihat metninde açıklama bulunmamaktadır.

B. TEMYİZ TALEBİ ÜZERİNE YARGITAY'IN KARARI

Davacı vekili, Ankara 2. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nin kendisi aleyhine verdiği kararı süresinde temyiz etmiştir. Yargıtay ise, temyiz talebinin değerlendirilmesi üzerine, ilk derece mahkemesinin kararını bütünüyle onamıştır. Temyiz talebi üzerine, Yargıtay'ın verdiği ilk onama kararının gerekçesi içtihat metninde bulunmamaktadır.

C. KARAR DÜZELTME TALEBİ ÜZERİNE YARGITAY'IN KARARI

Karar düzeltme talebi üzerine Yargıtay'ın verdiği karar şöyle özetlenebilir: İlk davada, Ankara 1. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi, telif tazminatına hükmetmiş ve karar kesinleşmiştir. Söz konusu kesinleşmiş mahkeme kararı, "*davacı ile davalı film yapımcısı arasında malî hakların kullanılması yetkisinin devri sözleşmesi yapılmış gibi bir hukukî durum meydana gelmiştir*". Böylece, mütecaviz, ödediği bedel karşılığında, mevzuatın öngördüğü kurallarla bağlı olarak, malî hakları kullanma yetkisi elde etmiştir.

İlk dava neticesinde ortaya çıkan mahkeme ilâmı sayesinde ortaya çıkan farazî sözleşme ilişkisi sayesinde, davalı film yapımcısı, "*film yapımcısı hakkını aslen iktisap etmiştir*". "*Film yapımcısı hakkının iktisabıyla birlikte bu hakka bağlı olarak Kanunla film yapımcısına tanınan malî haklar da davalı tarafından*" kullanılabilir. Söz konusu "*müzik klipinin davalı televizyon kanalında umuma iletimi için davacıdan izin alınması gerekli*" değildir. "*Müzik klipinin davalı televizyon kanalında yayınlanmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır*".

"*Farazî sözleşme ilişkisi sebebiyle kullanımına izin verilen malî hakların niteliği itibariyle davacıya ait manevî haklardan eserin umuma arzına da muvafakat edildiğinin kabulü gereklidir*". Bu nedenlerle, Yargıtay, ilk derece mahkemesinin gerekçesinde isabetsizlik bulunmadığı; karar düzeltme talebinin yerinde olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

V. HUKUKÎ MESELELERİN TESPİTİ

İncelenen Yargıtay kararı sayesinde, beş esas hukukî mesele tespit edilmiştir. İçtihadın değerlendirilmesi aşamasında, planlama bakımından, bu hukukî meselelerin yol gösterici olacağı açıktır. Tespit edilen beş hukukî mesele şöyle sunulabilir. Öncelikle, "*ilk davada, önceki malî hak ihlalleri dolayısıyla maddî tazminata hükmeden mahkeme ilâmı, farazî sözleşme ilişkisi gerekçesiyle, daha sonraki malî hak ihlallerini de hukuka uygun kılar mı?*" sorusu yanıtlanmalıdır. Ayrıca, "*ilk davada, farazî sözleşme olarak adlandırılan yöntem uyarınca hesaplanan ve mütecavize yüklenen bedel, alelade bir lisans bedeli midir; yoksa tazminat niteliğini mi haizdir?*" sorusu üzerinde durulmalıdır. Daha sonra, "*ilk dava neticesinde ortaya çıkan mahkeme ilâmı, farazî sözleşme ilişkisine dayalı olarak, mütecavize, geleceğe etkili bir şekilde, ihlal ettiği malî hakları kullanma yetkisi verir mi?*" meselesi değerlendirilmelidir. Nihayet, "*İlk dava neticesinde ortaya çıkan mahkeme ilâmı, farazî sözleşme ilişkisine dayalı olarak, eserin umuma arzına da muvafakat edildiği anlamına gelir mi?*" ve "*ilk dava neticesinde ortaya çıkan mahkeme ilâmı, farazî sözleşme gerekçesiyle, eser sahibinin adı belirtilmeksizin*

eserin umuma iletilmesindeki hukuka aykırılık unsurunu kaldırır mı?" hususları tartışılmalıdır.

VI. DEĞERLENDİRMELER

Bu başlık altında ilk etapta, Ankara 1. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nde görülmüş olan ilk davayı ilgilendiren tespitlerde bulunulacaktır. Ardından, Ankara 2. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nde görülmüş olan ikinci davanın ve bu davanın akabinde ortaya çıkan Yargıtay içtihadının değerlendirilmesine geçilecektir. İkinci davaya ve Yargıtay içtihadına ilişkin değerlendirmeler, usul hukuku ve maddî hukuk ayırımı gözetilerek iki bölüme ayırılacaktır.

A. İlk Davaya İlişkin Değerlendirmeler

- Davacının Türkiye Demiryolu İşletmeleri Karaköy 4. Antreposu duvarına yaptığı resim has güzel sanat eseri; davalının "*kime zarar*" isimli musiki eserine çektiği müzik klipi ise sinema eseri olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda korunmaktadır (FSEK. m. 1/B-a, 4, 5).
- Kanun'da işlenme eser düzenlenmiştir: "*diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle müstakil olmayan eser*" (FSEK. m. 6). İşleme hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmak için, asıl eser ile işleme eser arasında bağlılık ilişkisi kurulmalıdır. Bu noktada iki şarta değinilmektedir: Asıl eserden bağımsız olmama (asıl esere bağımlı olma) ve işleyenin hususiyetini taşıma[3]. Söz konusu bağımlılık ilişkisi, asıl eser olmasaydı, işleme

[3] Tekinalp Ünal, Fikrî Mülkiyet Hukuku, İstanbul, 2012, s. 133.
Karahan Sami/Suluk Cahit/Saraç Tahir/Nal Temel, Fikrî Mülkiyet Hukukunun Esasları, İstanbul, 2012, s. 68.
Arpacı Ayşegül, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser Sahibinin Malî ve Manevî Haklarının Miras Yoluyla İntikali, İstanbul, 2011, s. 22, 6.5.2012 tarihinde http://sites.khas.edu.tr/tez/AysegulArpaci_izinli.pdf adresinden erişildi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
Pınar Hamdi/Nal Temel/Goldmann Bettina, Musiki Eserleri Üzerindeki telif Hakları ve Uluslararası Uygulamalar, İstanbul, 2007, s. 65.
Bayamlıoğlu İbrahim Emre, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Teknolojik Koruma, İstanbul, 2008, s. 118, 219.
Erdem Can Mustafa, Radyo ve Televizyon Yayınları Üzerindeki Fikrî Haklar, s. 291-348, s. 292, 296, 28.4.2012 tarihinde http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1999-48-01-04/AUHF-1999-48-01-04-Can.pdf adresinden erişildi.
Özekes Muhammet, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir, s. 89-138, s. 96, 109, 28.4.2012 tarihinde http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/DergiMiz4-2/PDF/ozekes4.pdf adresinden erişildi.

esere ulaşılamaması mertebesine varmalıdır. Bu "*tanıma uymadığı için klip işlenme değildir*"[4]. Davalının güzel sanat eseri fon olarak kullanılmasaydı da, davacının müzik klipi çekilebilirdi. Diğer bir deyişle, dava konusu eserler arasında fark edilebilir derecede türev olma bağlantısı kurulamamıştır. Bu nedenlerle, davacının sinema eserinde davalının güzel sanat eserinin fon olarak kullanılması, işleme hakkının ihlali teşkil etmez.

- Kanun'da çoğaltma ve umuma iletim hakları düzenlenmiştir (FSEK. m. 22, 25). Kanun'daki düzenlemelere uygun olarak, davalının sinema eserinde davacının güzel sanat eserinin fon olarak kullanılması, çoğaltma ve umuma iletim haklarının ihlalidir. Çünkü Türk Hukuku'nda esere erişim sağlama, yalnızca televizyon, radyo gibi bilinen araçlarla değil; aynı zamanda her türlü faaliyeti kapsar şekilde geniş boyutlu olarak tanımlanmıştır. Bu konuda, eseri gayri maddî boyutta nakletmeye elverişli bütün araç ve yöntemler kâfi sayılmaktadır[5].

Kerimoğlu Hande Bahar, Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Lisans (Ruhsat) Sözleşmesinin Hukukî Niteliği, Kamu-İş, C. 7, S. 2, Y. 2003, s. 2-22, s. 5, 8, 28.4.2012 tarihinde www.kamu-is.org.tr/pdf/7239.pdf adresinden erişildi.

Çolak Uğur, Türkülerde İşleme Eser Sahipliği ve Sui Generis Koruma Modeli Önerisi, FMR, C. 8, Y. 8, S. 2, s. 96-168, s. 112, 113, 28.4.2012 tarihinde www.ankarabarosu.org.tr/siteler/1944-2010/Dergiler/FMRDergisi/2008-2.pdf adresinden erişildi.

Kulaklı Emrah, Eser Sahibinin Eserde Değişiklik Yapılmasını Men Etmek ve Eserin Aslına Varma Hakkı, s. 8, 10, 28.4.2012 tarihinde www.odakhukuk.net/de/files/Eser_Sahibinin_Eserde_Degisiklik_Yapilmasini_Menetmek_ve_Eserin_Aslina_Yarma_Hakki.pdf adresinden erişildi.

Erverdi Zeynep, Televizyon Programlarının Eser Niteliği, s. 5, 12, 28.4.2012 tarihinde www.hukukiboyut.com/arsiv/d200912215942.pdf adresinden erişildi.

Şenocak Kemal/Hanedan Refik Cemal, Telefon Zil Seslerinin Fikri ve Marka Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, DEÜHFD, C. 7, Özel Sayı, s. 283-306, s. 293, 295, 28.4.2012 tarihinde http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/DergiMiz7-ozel/PDF/senocakhanedan12.pdf adresinden erişildi.

Ekici Şerafettin, Türk Hukukunda İşleme Eserler, S. Haziran-2009, Photoshop Magazin (e-dergi), 28.4.2012 tarihinde www.photoshopmagazin.com/dergi/2009/06/turk_hukukunda_isleme_eserler.html adresinden erişildi.

İşleme eserden ekonomik anlamda faydalanılması için asıl eser sahibinin izni gerektiği yönünde bkz. 11. HD., T. 24.4.2006, E. 2005/4501, K. 2006/4495, 28.4.2012 tarihinde www.kararara.com/yargitay/11hd/k3442.htm adresinden erişildi.

İşleme eser kabul edilen veri tabanlarına ilişkin ihtilafın çözüm merciin ihtisas mahkemesi olduğu yönünde bkz. 11. HD., T. 14.12.2006, E. 2005/9637, K. 2006/13262, 28.4.2012 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/serh.php?did=672 adresinden erişildi.

[4] Tekinalp, s. 133.

[5] Bayamlıoğlu, s. 225.

Bayram Selçuk, Teknolojik Gelişmeler Işığında Müzik Eserlerinde Umuma İletim Hakkı ve Tüm Yönleriyle Mobil Haklar Kavramı, s. 1-62, s. 52, 6.5.2012 tarihinde www.selcukbayram.av.tr/haber/teknoloji.pdf adresinden erişildi.

- Eserin umuma arzı, Kanun'da, manevî hakların en başında hükme bağlanmıştır (FSEK. m. 14). Doktrinde, umuma arz şöyle tanımlanmaktadır: eserin ülkenin bütününde veya bir yöresinde, dar veya geniş üçüncü kişiler çevresinde, aleniyete kavuşturulması[6]. "*Eserin onu vücuda getirenin mahremiyetinden çıkarak üçüncü kişilerin idrakine sunulması*" seklinde de tarif edilmektedir"[7].
- Doktrindeki umuma arz tanımları değerlendirildiğinde, somut olayda umuma arz hakkının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır. Çünkü davacının güzel sanat eserinin, Türkiye Demiryolu İşletmeleri Karaköy 4. Antreposu duvarına yapılması, bu eserin, daha başlangıçtan itibaren, tamamlanana kadar, adım adım umuma arz edildiği anlamına gelmektedir. Dava konusu has güzel sanat eserinin, en baştan itibaren, her fırça darbesiyle bitinceye

---

Er Turan Hakkı, Fonogram Yapımcıları, s. 1-32, s. 25, 6.5.2012 tarihinde http://hukukmecmuasi.com/turan/wp-content/uploads/2011/06/FONOG.pdf adresinden erişildi.

[6] Tekinalp, s. 164. Aynı yönde bkz. Karahan/Suluk/Saraç/Nal, s. 80. Kulaklı, s. 6, 7. Pınar/Nal/Goldmann, s. 25. Arpacı, s. 6.
Çağlayan Ramazan, İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihal Üzerine, e-akademi dergisi, Y. 2008/Nisan, S. 74, prg. 89, 6.5.2012 tarihinde www.e-akademi.org adresinden erişildi.
Erbek Özge, Müzik Eserlerinin Umuma Açık Mahallerde Kullanılması, DEÜHFD, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 849-905, s. 849, 855, 28.4.2012 tarihinde http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/dergimiz9ozel/oerbek.pdf adresinden erişildi.
Çöl Cem Hüseyin, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na Göre Eser Dışında Koruma Konuları, AÜHFD, Y. 2003, C. 52, S. 4, s. 365-385, s. 378, 380, 28.4.2012 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/280/2538.pdf adresinden erişildi.
Çukadar Sami/Kahvecioğlu Kerem, Kaynak Paylaşımı Kapsamında Telif Hakları, Ulusal Akademik Kaynak Paylaşım Çalıştayı, İstanbul, Kadir Has Üniversitesi, 16 Nisan 2010, s. 9, 28.4.2012 tarihinde http://kits.ankos.gen.tr/calistay/2010/presentations/s_cukatar-k_kahvecioglu(2010)-Kaynak_Paylasim-Telif.pdf adresinden erişildi.
Hancı Hamit İ., Bilimsel Makalelerde Yasal Sorumluluklar, Türk Tıp Dizini, Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, Y. 2004, s. 107-126, s. 113-115, 28.4.2012 tarihinde www.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/sempozyum2/hhanci.pdf adresinden erişildi.
Eldeniz Gülperi, Eser Sahipliğinden Doğan Hakların Miras Yoluyla İntikali, TBB Dergisi, S. 79, 2008, s. 103-121, s. 111-114, 28.4.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2008-79-466.pdf adresinden erişildi.
Mütercimin izni alınmadan tercümenin umuma arz edilmesinin manevî hak ihlali sayıldığı yönünde bkz. 11. HD, T. 14.3.1989, E. 1989/5455, K. 1989/1800, 28.4.2012 tarihinde http://www.fikrimulkiyet.com/karar/0005.pdf adresinden erişildi.
Güzel sanat eserinin ressamın izni olmaksızın sergilenmesinin manevî hak ihlali sayıldığı yönünde bkz. 11. HD, T. 29.1.2007, E. 2005/14025, K. 2007/942, 28.4.2012 tarihinde, xa.yimg.com/kq/groups/19959742/.../FSEK+örnek+kararlar.doc adresinden erişildi.

[7] Ateş Mustafa, Fikir ve sanat eserlerinin kamuya sunulması: Alenileşmemiş ve yayımlanmamış eserler fikri hukuka göre korunamaz mı?, Batider, C. 33, S. 3, Y. 2006, s. 227-253, s. 227, 8.5.2012 tarihinde www.fikrimulkiyet.com/images/kamu.pdf adresinden erişildi.

kadar, anbean umuma arzı söz konusudur. Bu sonuç, davalının eserini somutlaştırmayı ve sergilemeyi seçtiği yerin doğasından kaynaklanmaktadır.

- Eser sahibine tanınan manevî haklardan biri de, adın belirtilmesidir (FSEK. m. 15). Eserde adın belirtilmesi her eser kategorisi için o kategoriye has özelliklere göre gerçekleşir. Örneğin "*müzik eseri için radyo ve televizyonda sunucu tarafından söylenerek, kaset ve CD gibi araçların üzerine yazılarak, sinema eserlerinde filmin jeneriğinde yer alarak*" eser sahibinin adı belirtilebilir"[8]. "*Adın belirtilmesi salâhiyeti, eser sahibinin adının yalnızca eser üzerinde değil eserin kullanıldığı her yerde belirtilmesi yetkisini içerir*". Meselâ bir filmde bir şiirin iki mısrai okunuyorsa, şair filmin jeneriğinde şiirinin ve kendi adının anılmasını isteyebilir[9]. Somut olayda, davacı güzel sanat eseri sahibinin adı, fon olarak yararlanılmak suretiyle meydana getirilen sinema eserinin jeneriğinde belirtilmelidir. Davalının sinema eserinde davacının güzel sanat eserini fon olarak kullanmasına rağmen, sinema eserinin jeneriğinde davacıyı eser sahibi olarak tanıtmaması, davacının manevî haklarından adın belirtilmesi salâhiyetinin ihlalidir.
- Kanun'da, "umuma açık yerlerde sergilenen güzel sanat eserlerinin eser sahiplerinin adları belirtilmeksizin teşhir edilebileceği hükme bağlanmıştır (FSEK. m. 40/4). Bu hükmün somut olayda davalılar lehine tatbiki mümkün değildir. Diğer bir deyişle, anılan hükümden davalıların yararlanması mümkün değildir. Yalnızca Türkiye Demiryolu İşletmeleri'nin yararlanması mümkündür. Türkiye Demiryolu İşletmeleri bu hükümden yararlanıp, antrepo duvarında, resmin ressamın ismi belirtilmeksizin teşhir edilmesini sağlayabilir. Söz konusu hükümde, Kanun koyucu, güzel sanat eserinin kamuya teşhir edilmesinde kolaylık sağlamayı amaçlamıştır. Anılan hüküm, umuma açık olmayan yerlerde, çoğaltma ve diğer malî hakları ihlâl etme hususunda serbesti sağlamaz. Klip çekerken güzel sanat eserini fon olarak kullanmak, umuma açık yerde sergileme sayılamaz.
- Buraya kadar tespit edilen hususların, davacının ilk açtığı dava neticesinde, Ankara 1. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi tarafından tespit edildiği varsayılmaktadır. Yargıtay da, incelenen içtihatta, ilk davada maddî tazminata hükmedildiğini ve bu kararın kesinleştiğini dile getirmektedir.

[8] Arpacı, s. 11. Aynı yönde bkz. Karahan/Suluk/Saraç/Nal, s. 81.
[9] Tekinalp, s. 169. Aynı yönde bkz. Karahan/Suluk/Saraç/Nal, s. 81. Pınar/Nal/Goldmann, s. 62.

B. İkinci Davaya ve Yargıtay İçtihadına İlişkin Değerlendirmeler

Genel hukuk tekniğine bağlı kalmak kaygısıyla, öncelikle, usul hukuku bakımından zamanaşımı def'i ile derdestlik itirazına kısaca değinilmelidir. Ardından mukayeseli hukuk da göz önüne alınarak, maddî hukuka ilişkin daha ayrıntılı değerlendirmelere geçilebilir.

1. Usul Hukuku Bakımından

- Bir usul hukuku kurumu olarak derdestlik, davanın görülmekte ve incelenmekte olması demektir. Derdestlik itirazı ise, kamu düzenini ilgilendiren bir dava şartı şeklinde değerlendirilmektedir. Bu itirazın kabul edilmesinin şartları şöyle açıklanmaktadır: ikinci dava ile ilk davanın, taraflar, sebep ve konu itibariyle aynı olması[10]. Bu bilgiler somut olaya aktarıldığında, Ankara 1. Fikrî Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'ndeki ilk dava ile Ankara 2. Fikrî Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'ndeki ikinci dava arasında, taraflar ve sebep açılarından birebir bağlantı kurulmaktadır. Ancak ilk davada, o davaya kadar gerçekleşen tecavüzler için karar alınmıştır. Başka bir deyişle, ilk dava, yalnızca o davaya kadar işlenmiş ihlalleri kapsamakta ve sadece bu ihlallerden doğan zararı gidermektedir. Düzeltme talebi üzerine Yargıtay'ca incelenen ikinci dosyanın konusu ise, ilk davadan sonra işlenen tecavüzlerdir. Özetle, yeni hak ihlalleri, yeni bir davaya konu edilmiştir. Böylece, art arda açılan davaların konularındaki ayrışma açıkça ortaya çıkmakta; derdestlik itirazının kabule şayan olmadığı anlaşılmaktadır.
- Somut olayda, davalılar tarafından zamanaşımı def'i ileri sürülmüş olabileceği tahmin edilmiştir. Ancak "*tecavüzün giderilmesi davasında zamanaşımı cereyan etmez. Çünkü tecavüzün devamı süresince tespit, men ve ref davaları açılabilir*"[11]. Kısacası, ihlal veya tecavüz "*devam ettiği müddetçe zamanaşımı süreleri işlemez. Zira hukuka aykırı fiil devam etmekte ve her gün için yeniden dava hakkı doğmaktadır*"[12]. Bu nedenlerle, zamanaşımı savunmasının da kabule şayan olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

---

[10] Işıklar Celâl, İdarî Yargıda Derdestlik, GÜHFD, C. XVI, Y. 2012, S. 1, s. 63-106, s. 63, 65, 28.4.2012 tarihinde www.hukuk.gazi.edu.tr/editor/dergi/16_1_3.pdf adresinden erişildi.
Tanrıver Süha, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın 1 İlâ 122. Maddelerinde Yer Alan Temel Düzenlemeler ve Bunların Genel Çerçevede Değerlendirilmesi, AÜHFD, Y. 2008, C. 57, S. 3, s. 635-664, s. 639, 640, 28.4.2012 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1498/16532.pdf adresinden erişildi.

[11] Tekinalp, s. 310, 311, 326, 327. Aynı yönde bkz. Karahan/Suluk/Saraç/Nal, s. 141.

[12] Poroy Reha/Yasaman Hamdi, Ticarî İşletme Hukuku, İstanbul, 2010, s. 346.

2. Maddî Hukuk Bakımından

- Davalının, sanki hiç ilk dava görülmemiş, kendisi mütecaviz olarak tazminata mahkûm edilmemiş, aleyhine verilmiş karar kesinleşmemiş gibi, aynı fiilleri sürdürmesi, tekrar malî ve manevî hak ihlali sayılmalıdır. Aşağıda bu konu, gerekçeli olarak ve mukayeseli hukuk da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulacaktır.
- Söz konusu Yargıtay kararı, Türk doktrinindeki bazı görüşlerde dayanağını bulmaktadır. Aşağıda bu görüşler tarih sırasına uygun olarak aktarılmaktadır. "*Bu vaziyette tecavüz eden kanun dairesinde çoğaltma ve yayım hakkının bahşettiği imkânlardan istifade edebilir; meselâ iktisap ettiği nüshaları piyasaya sürerek satabilir*"[13]. Söz konusu talep hakkı kendine özgü (sui generis) ve fiktif nitelikte kanunî bir ek alacaktır[14]. "*Tecavüz eden hükmolunacak tazminatı ödedikten sonra, sözleşmeden doğan borcunu ifa etmiş gibi olacağından, çoğaltma ve yayım haklarını kendi nam ve hesabına kullanarak, çoğalttığı nüshaları kanunî şartlar dairesinde yayımlayabilir*"[15]. Sözleşme olması durumunda istenilebilecek tutarın üç katının talep edilebilmesi müdahalenin ref'i kapsamındadır. Bu bir tazminat değildir; tecavüzü caydırmaya yönelik kanunî bir cezadır. Üç katı tutarında bedelin hak sahibine ödenmesi üzerine çoğaltılan kopyalar kanunî şartlar dairesinde ticaret mevkiine konulabilir. "*Hak sahibinin mütecaviz ile münhasır nitelik taşımayan ve çoğaltılan kopya adedi ile sınırlı olan bir lisans sözleşmesi yapmış bulunduğu kanunen kabul olunmakta ve hak sahibinin aldığı bedel yanında bir sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlara sahip bulunduğu kanunen kabul olunmaktadır*"[16]. Mutat bedelin üç katının talep edildiği davalarda verilecek mahkeme kararında belirlilik şartına uygun bir devir işlemi bulunmaktadır[17]. "*Telif tazminatı hesaplanırken, farazî bir sözleşmeden hareket edilmektedir. Eser sahibi, saldırıdan sorumlu olan kişiden telif tazminatı talep ettiğinde, eseriyle ilgili malî haklarını bu saldırıyla sınırlı olarak ona devretmiş olacaktır*"[18]. Buradaki bedel gerçek anlamda tazminat olmayıp, hak sahibine ödenen kanunî bir ceza niteliğindedir[19].

---

[13] Arslanlı Halil, Fikrî Hukuk Dersleri II, İstanbul, 1954, s. 218.
[14] Üstün Gürsel, Fikrî Hukukta Maddî Tazminat Davaları, İstanbul, 1995, s. 217 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
[15] Erel Şafak, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara, 1998, s. 302.
[16] Tekinalp Ünal, Fikrî Mülkiyet Hukuku, İstanbul, 1999, s. 285, 303.
[17] Üstün Gürsel, İşleme Eserler, İstanbul, 2001, s. 239.
[18] Kılıçoğlu Ahmet, Fikrî Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınaî Haklarla Karşılaştırmalı Olarak), TBB Dergisi, S. 54, Y. 2004, s. 51-104, s. 72, 30.4.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-54-61.pdf adresinden erişildi.
[19] Tekinalp, s. 318, 319.

- Türk doktrininde aktarılan görüşlerin isabetli olmadığı önceden tespit edilmiş; eleştiri için aşağıdaki cümleler kaleme alınmıştır. "*Bu görüşler tazminat hukukunun temel ilkelerine aykırıdır. Zira ceza niteliğindeki bir ödemeden sonra, hukuka aykırı bir fiilin meşrulaştığını ileri sürmek mümkün değildir. Caydırıcı nitelikte olan üç misli ödemenin bir yükümlülük olduğu nazara alındığında, mütecavizin kanunen hak sahibi hâline geldiğini savunmak mümkün değildir*". Kanun'un söz konusu fıkrasında eser sahibine tazminatın nasıl hesaplanacağı hususunda seçimlik yetki tanınmıştır. "*Buna karşılık, mütecavizin bu hükümden yararlanma imkânı yoktur. Mütecaviz varsayımsal sözleşmenin nimetlerinden yararlanamayacak ve fakat külfetlerine katlanacaktır*"[20]. "*Bedel talebinde bulunan kişi, tecavüz edene karşı onunla bir sözleşme yapmış olması durumunda sahip olabileceği bütün hak ve yetkileri ileri sürebilir. Yapılan bu talepler, izinsiz çoğaltma yoluna giden kişinin yasal sorumluluğunu ortadan kaldırmaz*"[21]. Farazî lisans ilişkisinden yola çıkılarak tazminatın hesaplanmasında emsal ve rayiç bedel dikkate alınır. Bu hususta ilgili meslek birliklerinin görüşü alınabilir; zararın üç katı şeklinde belirtilen bedel yalnızca azamîdir[22]. "*İzinsiz olarak çoğaltılmış nüshaların satışa sunulması halinde farazî sözleşme ilkesi gereğince talep edilebilecek mutat bedelin talep edilmesi, eser sahibinin uğradığı zararın tazmininde zararın hesaplanmasıyla ilgili bir ölçü olup, bunun tazminat davasıyla ilgili 70. Maddede düzenlenmesi isabetli olur*"[23].
- Doktrindeki karşı görüler şunu ortaya koymaktadır. İlk dava neticesinde davalıyı maddî tazminat ödemeye mahkûm eden ilâm, taraflar arasında hakikaten sözleşme ilişkisi kurmuş değildir. Farazî sözleşme ilişkisi, malî hakların ihlal edilmesi durumunda maddî tazminatın hesaplanması için öngörülen matematiksel bir yöntemden ibarettir. Farazî sözleşme kavramı, bir mahkeme kararının akabinde, bu karar kale alınmaksızın tekrarlanan tecavüzleri ört bas etmeye alet edilemez. Bu kavram, yeni tecavüzlerin

[20] Yasaman Hamdi, Fikrî Haklarda Tazminat İle İlgili Bazı Sorunlar, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Hukuku, Fikir ve Sanat Eserleri Endüstriyel Tasarımlar ve Patentler ile İlgili Makaleler Hukukî Mütalâalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2006, s. 15-25, s. 19.

[21] Suluk Cahit, Korsanlıkla Mücadele ve Matbaa Sektörü, 2. Uluslararası Katılımlı Kâğıt, Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Sergisi, 2-5 Aralık 2004, s. 1-21, s. 12, 30.4.2012 tarihinde http://www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/cevirilenler/BIL.pdf adresinden erişildi.

[22] Yasaman Hamdi, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Hukuku, Fikir ve Sanat Eserleri Endüstriyel Tasarımlar ve Patentler ile İlgili Makaleler Hukukî Mütalâalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2006, s. 189.

[23] Kılıçoğlu Ahmet, Fikri Haklara İlişkin Bazı Sorunlar ve Yasa Tasarısının Eleştirisi, TBB Dergisi, Y. 1994, S. 3, s. 325-345, s. 335, 30.4.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1994-19943-946.pdf adresinden erişildi.

hukuka uygunluk sebebi olarak yorumlanamaz. Diğer taraftan, üç katı tutarında tazminata, özel hukuk tekniğine uygun terim, kanunî ceza değildir; esasen üç katı tutarında tazminat, özel hukuk cezası[24] şeklinde vasıflandırılmalıdır[25].

- Farazî lisans bedeline göre tazminat miktarının belirlenmesi bakımından, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Avrupa Birliği, Fransa, İsviçre ve Amerika Birleşik Devletleri mevzuatları paraleldir.

  a. Fikrî Mülkiyet Haklarının Yaptırımı Hakkında 29 Nisan 2004 Tarihli Yönerge (Directive 2004/48/EC of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights) incelenmelidir[26]. Yönerge'de "*şayet zarar veren söz konusu fikrî hakkı, sahibinden izin alarak kullanmış olsaydı ona en az ne kadar ücret veya karşılık verecekti ise, ona göre*" tazminat tespit edilmektedir[27]. "*Alternatif yöntem olarak, mütecavizin söz konusu fikrî mülkiyet hakkını kullanmak için izni olsaydı ödeyeceği bedel*" tazminatın hesaplanmasında dikkate alınabilir (art. 13/1-b). Avrupa Birliği ve Türk hukukları arasındaki tek fark, Türk Hukuku'nda farazî lisans bedelinin üç mislinin tercih edilmiş olmasıdır. "*Üç kat ödemenin, Yönerge'de bir temeli bulunmamaktadır. Bu nedenle, Yönerge hükümlerine uyum amacıyla yapılacak yeni düzenlemelerde üç kat ödeme yaptırımının varlığı tartışılabilir*"[28].

  b. Fikrî Mülkiyet Kanunu (Code de propriété intellectuelle) da aynı varsayımsal hesap yöntemini kabul etmiştir[29]. "*Zararı netleştirmek için, mahkeme, davacı tarafından yoksun kalınan olumsuz ekonomik sonuçları, davalı tarafından elde edilen yararları ve ihlal edilen hakların sahibinin manevî zararlarını dikkate alır*". Davacı tarafın talebi üzerine, mahkeme, alternatif olarak, mütecavizin ihlal ettiği hakkı kullanmak

[24] Özel hukuk cezası hakkında bkz. Oğuzman M. Kemal/Öz M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2011, s. 551, dpn. 226.

[25] Marka bakımından benzer yönde bkz. Yasaman Hamdi/Altay Anlam/Ayoğlu Tolga/Yüksel Sinan, Marka Hukuku, 556 Sayılı KHK Şerhi, C. 2, 2004, İstanbul, s. 1181. Ayrıca bkz. Kaya Arslan, Marka Hukuku, İstanbul, 2006, s. 294, dpn. 118.

[26] Yönerge için bkz. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:195:0016:0025:en:PDF (6.5.2012 tarihinde erişildi).

[27] Bilge M. Emin, Fikri Mülkiyet Haklarının Güvence Altına Alınmasına İlişkin 2004/48/EG Sayılı Avrupa Birliği Yönergesi ile Getirilen Temel Esaslar ve Türk Hukukuyla Mukayese, e-akademi dergisi, Y. 2005/Mayıs, S. 39, prg. 40, 6.5.2012 tarihinde www.e-akademi.org adresinden erişildi.

[28] Bilge, prg. 41.

[29] Fransız Fikrî Mülkiyet Kanunu için bkz. www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006069414&dateTexte=20120506 (6.5.2012 tarihinde erişildi).

için izin almış olması durumunda ödeyeceği bedelden az olmamak üzere götürü bir miktara (une somme forfaitaire) hükmedebilir (CPI. art. L331-1-3). Görüldüğü üzere, Fransız Hukuku'nda da, mahrum kalınan kâr (le manque à gagner), mütecavizin ruhsat almış olması varsayımına göre hesap edilmektedir.

c. Eser Sahibi Hakkı ve Komşu Haklar Hakkında Federal Kanun (Loi fédérale sur le droit d'auteur et les droits voisins) da paralel bir hüküm içermektedir[30]. Denklik prensibi (Principe de l'équité) başlıklı hükme göre, belirli kriterler uyarınca hesap edilmesi zorunlu olan tazminat, aynı kanunun lisans sözleşmesine ilişkin hükmüne uygun kullanılmış olması durumunda ödenecek tarifeden daha az olamaz (LDA. art. 60/3, 19/1). İsviçre Hukuku'nda, maddî tazminat miktarının asgarî sınırı, mütecavizin davacıdan kanuna uygun bir şekilde ruhsat almış olması varsayımından yola çıkarak çizilmiştir.

d. 1976 tarihli Telif Hakları Yasası (The Copyright Act of 1976) incelenmelidir[31]. Tecavüzün ağırlığına bağlı olarak, mahkeme, davalı davacıdan lisans almış olsaydı, davanın derdest kaldığı süre boyunca, maksimum üç yıllık ödeyeceği lisans bedelinin iki katı ek bir ücrete (an additional award of two times the amount of the license fee) hükmedebilir (§ 504(d)). Bu kuralın amacı, hakkı çiğnenmiş eser sahibi için tazminat temeli oluşturmaktır (setting up a compensation fund for injured copyright holders)[32]. Eser sahibinin dava konusu ihlaller sebebiyle uğradığı zararların hesaplanmasında, her an paraya dönüştürülebilir giderlerin ileri sürülmesi imkânı yasal olarak saf dışı edilmiştir[33]. Amerikan doktrininde, telif hakları bakımından, battaniye ruhsat veya battaniye lisanstan (blanket license) bahsedilmektedir. Tecavüzden sonra, mütecaviz ile eser sahibi arasında bu şekilde bir lisans sözleşmesi yapılarak, dava masraflarından kaçınılabileceği açıklığa kavuşturulmaktadır[34].

---

[30] Federal Kanun için bkz. www.admin.ch/ch/f/rs/2/231.1.fr.pdf (6.5.2012 tarihinde erişildi).

[31] 1976 tarihli Telif Hakları Yasası için bkz. www.copyright.gov/title17/92chap5.pdf (8.5.2012 tarihinde erişildi).

[32] Lichtman Douglas/Landes William, Indirect Liability For Copyright Infringement: an economic perspective, Harvard Journal of Law & Technology, Volume 16, Number 2, Spring 2003, s. 395-410, s. 402, 8.5.2012 tarihinde http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=379201 adresinden erişildi.

[33] Yeh Brian T., Intellectual Property Rights Violations: Federal Civil Remedies and Criminal Penalties Related to Copyrights, Trademarks, and Patents, s. 13, 8.5.2012 tarihinde www.fas.org/sgp/crs/misc/RL34109.pdf adresinden erişildi.

[34] Lichtman Douglas/Landes William, Indirect Liability For Copyright Infringement: Napster and Beyond, Journal of Economic Perspectives, Volume 17, Number 2, Spring

- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda telif hakları için düzenlenen hesaplama yönteminin sınaî haklardaki karşılığı ilgili kararnamelerde bulunmaktadır[35]. Anılan hükümler doktrinde, varsayımsal lisans bedeli, varsayımsal lisans yöntemi veya lisans örneksemesi şeklinde adlandırılmaktadır[36]. Burada varsayılan bir ücret söz konusu olup, maddî tazminatın fiilî zarar kalemi değil, yoksun kalınan kazanç kalemi hesap edilmektedir[37].
- Kararnamelerde ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda belirlenen yöntem aynı temele dayanmaktadır. Mevzuatta, tazminatın, hakkın "*lisans yoluyla hukuka uygun bir şekilde kullanılması söz konusu olsaydı ödenmesi gerekecek lisans bedeline göre hesaplanabileceği gösterilmektedir*"[38]. Doktrinde, "*adeta bir sözleşme varmış gibi*", "*varsayımsal sözleşmeye göre*", "*lisans ücretine denk bir götürü ücret (une redevance forfaitaire équivalente à une redevance de licence)*" veya "*lisans bedeli örneksenerek tazminat istemi*" ifadeleri tercih edilmiştir[39]. Farazî sözleşme ilişkisinde veya varsayımsal lisans yönte-

2003, s. 113–124, s. 116, 117, 8.5.2012 tarihinde http://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/089533003765888467 adresinden erişildi.

[35] 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (RG. 27.06.1995, 22326) için bkz. m. 66/2-c. 551 sayılı Patentlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (RG. 27.06.1995, 22326) için bkz. m. 140/2-c. 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (RG. 27.06.1995, 22326) için bkz. m. 52/2-c.

[36] Tekinalp, s. 318. Aynı yönde bkz. Poroy/Yasaman, s. 537. Yeh, s. 20.
Gönen Çoşku, Marka Hakkının İhlalinde Yoksun Kalınan Kazancın Talebi, İstanbul, 2011, s. 85.
Yasaman Hamdi, Marka Hukuku İle İlgili Makaleler Hukukî Mütalaalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2003, s. 125.
Tüzüner Özlem, Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk, İstanbul, 2011, s. 351.
Dirikkan Hanife, Tanınmış Markanın Korunması, Ankara, 2003, s. 308.
Öngören Gürsel/Ceritoğlu Filiz, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Mimarî Eserler ve İlgili Yargıtay Kararları, İstanbul, 2007, s. 158.
Gündoğdu Gökmen, Türk Hukuku'nda Coğrafî İşaret Kavramı ve Korunması, İstanbul, 2006, s. 175.
Saraç Tahir, Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması, Ankara, 2003, s. 288 vd.
Er Turan Hakkı, Marka Lisansı, s. 14, 30.4.2012 tarihinde http://hukukmecmuasi.com/turan/wp-content/uploads/2011/06/Marka-Lisans.pdf adresinden erişildi.
Kaderoğlu Murat, Marka Davalarının İşleyişi ve Hak Sahibinin Talepleri, Konya, 2005, s. 47, 8.5.2012 tarihinde www.belgeler.com/blg/sk6/marka-davalarinin-isleyisi-ve-hak-sahibinin-talepleri-the-procedure-fo-the-trademark-lawsuits-and-the-demands-of-the-owner-of-the-owner-of-the-trademark-rights adresinden erişildi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

[37] Saraç, s. 289. Yasaman/Yüksel, İstanbul, 2004, s. 1131.

[38] Arkan Sabih, Marka Hukuku, C. 2, Ankara, 1998, s. 245.

[39] Karahan/Suluk/Saraç/Nal, s. 138. Tekinalp, s. 318. Thomas Béatrice/Dreyfus Nathalie, Marque, dessins & modèles, Paris, 2002, s. 270. Yasaman Hamdi, Marka Hukuku İle

minde, fikrî veya sınaî hak sahibinin, zararın miktarını ispat (la preuve du montant du dommage) külfetini rahatlıkla yerine getirmesini sağlamak amaçlanmaktadır[40]. Farazî görüşmelere dayanan bu yöntem, ispat yükü içermeyen basit bir tazminat hesaplama aracıdır[41]. Böylece, "*davacı zararın tam miktarını, illiyet bağını ispatla yükümlü değildir*"[42].

- Doktrinden elde edilen bilgiler ışığında şöyle düşünülmektedir: davacının talebi üzerine bu yoldan tazminata hükmeden mahkeme ilâmı, taraflar arasında gerçekten sözleşme ilişkisi kurmaktan uzaktır. Farazî sözleşme ilişkisinde veya lisans örneksemesinde amaç, tazminat miktarının hesaplanmasını, davacının seçimine binaen yeknesak yöntemlere bağlayarak kolaylaştırmaktır. Bu kavramların, taraflar arasında, hem de geleceğe inhisar edecek boyutta, fiilen bir sözleşme kurduğunu sanmak, varsayım ile gerçeği karıştırmaktır. Söz konusu Yargıtay içtihadında, farazî sözleşme kavramı amacından sapmıştır. Davalı mütecavizin, ödediği tazminat karşılığında, davacı eser sahibinin malî haklarını kullanma yetkisini sonsuza kadar edindiği kabul edilemez.

- Telif hakları hukukunda lisans sözleşmesi (ruhsat verilmesi), iki tarafın karşılıklı irade beyanlarının uzlaşmasıyla kurulan, rızaî, tam iki tarafa borç yükleyen (synallagmatique), fonksiyonel karşılıklılık içeren, sürekli borç ilişkisi doğuran ve kullandırma amacı güden bir sözleşmedir[43]. Tecavüzü kınayan ve davalıyı (onu kusurlu bulduğu için) davacının zararını tazmin etmeye mahkûm eden bir mahkeme ilâmının, davacı tarafın iradesini yok sayarak, böyle bir sözleşme ilişkisi kurduğu ve gerçek bir ruhsat ilişkisi yarattığı zannedilmemelidir. Burada, davacı ve mütecaviz "*arasında gerçekte bir görüşme yapılmadığı hâlde, sanki yapılmış gibi (hypothetical negotiation) ücret belirlendiği için, uygun bir lisans bedeli, gerçeklerden ziyade farazî olaylar temel alınarak*" hesaplanmaktadır[44].

- Davalının, sinema eseri jeneriğinde, davacı güzel sanat eseri sahibinin adını belirtmeksizin umuma iletime devam etmesi, adın belirtilmesi hakkının yeniden ihlalidir (FSEK. m. 15). Böyle bir mahkûmiyetin akabinde, davalının, davacı güzel sanat eseri sahibinin adını, müzik klipinin jeneriğine,

İlgili Makaleler Hukukî Mütalaalar Bilirkişi Raporları, C. 3, İstanbul, 2008, s. 240.

[40] Schmidt-Szalewski Joanna, Le droit des marques, Paris, 1997, s. 46.

[41] Saraç, s. 292.

[42] Yasaman, Mütalâalar, C. 3, s. 240, 241.

[43] Tekinalp, s. 230. Kerimoğlu, s. 11, 12. Karahan/Suluk/Saraç/Nal, s. 117. Çelikbiz Yunus, Lisans Sözleşmeleri, s. 1-18, s. 10, 11, 6.5.2012 tarihinde www.hukukiboyut.com/arsiv/d20101261516 51.pdf adresinden erişildi.

[44] Saraç, s. 289.

jeneriği yoksa uygun bir görüntüye, izleyici tarafından fark edilebilecek süreç boyunca, video montajı tekniğiyle eklemesi gerekirdi. Davalının, ilk davada verilen kararı yok sayarak, davacı güzel sanat eseri sahibinden izin almaksızın, aynı fonla, müzik klipini televizyonlarda yayınlamaya devam etmesi, çoğaltma ve umuma iletim haklarının tekrar tekrar ihlal edilmekte olduğunu göstermektedir (FSEK. m. 22, 25). Farazî sözleşme kavramının, manevî hak ihlaline davacı tarafından muvafakat edildiği şeklinde genişletilmesi isabetli değildir. Yargıtay'ın genişletici yorumu, eser sahiplerine karşı dava kaybeden her mütecavizin, kaybettiği dava sayesinde, geleceğe yönelik olarak davacının manevî haklarını ihlal etme yetkisiyle donatılması şeklinde zararlı bir sonuç doğurmaktadır. Maddî tazminatın hesaplanmasını kolaylaştırmak üzere getirilen bir kanun hükmünün ve bu hükmün açıklanması için doktrin tarafından geliştirilen bir kavramın, manevî hak ihlaline muvafakate varacak boyutta genişletilmesi hukuka aykırıdır.

VII. SONUÇ

Yargıtay, farazî sözleşme ilişkisi kavramını, farazî sıfatını göz ardı ederek, gerçekten sözleşme kurulmuş zannıyla hatalı uygulamıştır. "*Kanun'un ne lafzında, ne de ruhunda böyle bir sonuç düşünülmemiştir*"[45]. Söz konusu hükümde, basiretli bir tacir veya dürüst bir kişi gibi davranılmış olsaydı ödenecek lisans bedelinin üç katı tutarında özel hukuk cezası ödetilmek suretiyle muhtemel mütecavizleri caydırmak ve korkutmak amaçlanmış iken, bu hükmün mevcut ve muhtemel mütecavizleri özendirecek şekilde yanlış uygulanması, Kanun'un hem lafzına, hem de ruhuna aykırıdır. Farazî sözleşme ilişkisi kavramının, manevî haklarla hiçbir ilgisi olmadığı gibi, adın belirtilmesi hakkının ihlaline muvafakat edildiği şeklinde genişletilmesi hukuka aykırıdır.

Fikrî ve sınaî haklar hukukunun güncel eğilimi, gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler aleyhine, gelişmekte ülkeler, özellikle bu ülkelerde bulunan büyük sermaye grupları lehine koruma alanlarının genişletilmesidir. Bu hakların savunmacı ve pasif karakteri, saldırgan ve aktif bir karaktere dönüşmüştür[46]. Tekelci hakların süre ve kapsamı önemli ölçüde büyümüştür. Gelişim son derece dengesiz ve adil olmayan tarzda dağıtılmaktadır. Tek tip koruma modeli her ülkeye uygun olmayabilir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin, gelişmiş ülkelere göre, daha düşük ve esnek fikrî haklar benimsemeleri önerilebilir[47]. Bu adalet-

[45] Yasaman, Bazı Sorunlar, s. 19, 24.

[46] Memiş Tekin, Fikrî ve Sınaî Hukukunun Koruma Alanının Genişlemesi ve Ülke Hukuk Politikası Açısından Değerlendirmeler, İBD, Y. 2007/Temmuz, Özel Sayı 4, s. 3-14, s. 3, 4.

[47] Correa M. Carlos, Tercüme eden: Güneş İlhami, Fikrî Mülkiyet Hukuku: Gelişmekte Olan Ülkelerden Bir Perspektif, FMR, C. 5, Y. 2005, S. 2, s. 15-33, s. 15, 16, 24.

sizlikten korunmanın çaresi, kavramların gelişmiş ülkelerdeki uygulanma şeklini bire bir Türk Fikrî Haklar Hukuku'na entegre etmemek; ulusal ihtiyaçları göz önüne almaktır. Oysa söz konusu Yargıtay içtihadındaki gibi farazî sözleşme ilişkisi, varsayımsal veya örnekseme anlamını aşacak boyutta, mütecavize gelecekte tecavüze devam etmek hususunda izin bahşedermişçesine genişletilirse, Türk Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuku'nu böylesine adaletsizliklerden korumak mümkün olmaz.

"*Bir toplumun diğer toplumlarla kültür, sanat, bilim ve teknoloji gibi alanlarda rekabet edebilmesi o toplumun fikri üretimine bağlıdır. Başka bir deyişle bir toplumun; sanatçıyı, bilimi ve yeniliği teşvik ettiği sürece diğer toplumlarla rekabeti mümkündür. Aksi hâlde o toplum, geri üretim ve yaşam tarzına mahkûmdur ve gelişmiş toplumların hâkimiyeti altına girer*"[48]. Yargıtay, farazî sözleşme ilişkisi kavramını tazminat hesaplama yönteminden çıkararak, mütecaviz ile hak sahibi arasında hak sahibinin rızası dışında kurulan gerçek bir sözleşme ilişkisi zannını sürdürürse, doktrindeki kötümser öngörünün ülkemizde gerçekleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Varsayımsal, örnekseme veya farazî lisans bedeli uygulamasının bütün farazî hesaplamaların doğasından kaynaklanan aksaklıkları zaten bulunmaktadır. Doktrinde, aynı fikrî veya sınaî hakkın değerlenmesinde, farklı yöntemlere binaen hesap yapıldıkça bedellerin önemli ölçüde değiştiğine; bu durumun objektiflikten uzak olduğuna işaret edilmektedir[49]. Bu hesap yöntemi, değerleme usullerine göre farklı sonuçlar veren adaletinden şüphe edilir bir mekanizma iken, Yargıtay'ın bu bakış açısı yönteme ilişkin şüpheleri daha da artırmakta, yöntemi daha da adaletsiz sonuçlar vermeye sürüklemektedir. Bu hesap yönteminin coğrafî işaretler dışında bütün sınaî haklara ilişkin kararnamelerde yoksun kalınan kazancın hesaplanması seçeneklerinden biri olarak davacının inisiyatifine tanındığı hatırlanmalıdır[50]. Bu içtihatta farazî sözleşme ilişkisi hakkında benimsenen yanlış yaklaşımın, varsayımsal lisans bedeli yöntemine de uyarlanması, anılan adaletsiz sonuçların sınaî haklar hukukuna yayılmasına sebep olur. Bu nedenlerle, söz konusu Yargıtay içtihadına, hem gerekçe, hem de sonuç itibariyle katılmak mümkün olmamıştır.

[48] Suluk Cahit, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Haklarını Korumanın Önemi, 30.4.2012 tarihinde www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/Guncel_makalelerim/Businessnews/BMO.pdf adresinden erişildi.

[49] Kaya Yusuf, Marka Değerleme Yöntemleri ve Markaların Mali Tablolara Alınmalarının Etkileri, İstanbul, 2005, s. 8, 10, 11, 46, 30.4.2012 tarihinde www.spk.gov.tr/displayfile.aspx?action=displayfile&pageid=697&fn=... adresinden erişildi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Philips Jeremy, Markaların Ekonomik Değerleri, Sınai Mülkiyet Hakları ve Ekonomik Değerleri, İstanbul, 2006, s. 27-35, s. 30. Aynı yönde bkz. Er Turan, s. 14.

[50] Gündoğdu, s. 175.

KAYNAKÇA

Arkan Sabih, Marka Hukuku, C. 2, Ankara, 1998.

Arpacı Ayşegül, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser Sahibinin Malî ve Manevî Haklarının Miras Yoluyla İntikali, İstanbul, 2011, 6.5.2012 tarihinde http://sites.khas.edu.tr/tez/AysegulArpaci_izinli.pdf adresinden erişildi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Arslanlı Halil, Fikrî Hukuk Dersleri II, İstanbul, 1954.

Ateş Mustafa, Fikir ve sanat eserlerinin kamuya sunulması: Alenileşmemiş ve yayımlanmamış eserler fikri hukuka göre korunamaz mı?, Batider, C. 33, S. 3, Y. 2006, s. 227-253, 8.5.2012 tarihinde www.fikrimulkiyet.com/images/kamu.pdf adresinden erişildi.

Bayamlıoğlu İbrahim Emre, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Teknolojik Koruma, İstanbul, 2008.

Bayram Selçuk, Teknolojik Gelişmeler Işığında Müzik Eserlerinde Umuma İletim Hakkı ve Tüm Yönleriyle Mobil Haklar Kavramı, s. 1-62, 6.5.2012 tarihinde www.selcukbayram.av.tr/haber/teknoloji.pdf adresinden erişildi.

Bilge M. Emin, Fikri Mülkiyet Haklarının Güvence Altına Alınmasına İlişkin 2004/48/EG Sayılı Avrupa Birliği Yönergesi ile Getirilen Temel Esaslar ve Türk Hukukuyla Mukayese, e-akademi dergisi, Y. 2005/Mayıs, S. 39, 6.5.2012 tarihinde www.e-akademi.org adresinden erişildi.

Correa M. Carlos, Tercüme eden: Güneş İlhami, Fikrî Mülkiyet Hukuku: Gelişmekte Olan Ülkelerden Bir Perspektif, FMR, C. 5, Y. 2005, S. 2, s. 15-33.

Çağlayan Ramazan, İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihal Üzerine, e-akademi dergisi, Y. 2008/Nisan, S. 74, 6.5.2012 tarihinde www.e-akademi.org adresinden erişildi.

Çelikbiz Yunus, Lisans Sözleşmeleri, s. 1-18, 6.5.2012 tarihinde www.hukukiboyut.com/arsiv/d2010126151651.pdf adresinden erişildi.

Çolak Uğur, Türkülerde İşleme Eser Sahipliği ve Sui Generis Koruma Modeli Önerisi, FMR, C. 8, Y. 8, S. 2, s. 96-168, 28.4.2012 tarihinde www.ankarabarosu.org.tr/siteler/1944-2010/Dergiler/FMRDergisi/2008-2.pdf adresinden erişildi.

Çöl Cem Hüseyin, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na Göre Eser Dışında Koruma Konuları, AÜHFD, Y. 2003, C. 52, S. 4, s. 365-385, 28.4.2012 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/280/2538.pdf adresinden erişildi.

Çukadar Sami/Kahvecioğlu Kerem, Kaynak Paylaşımı Kapsamında Telif Hakları, Ulusal Akademik Kaynak Paylaşım Çalıştayı, İstanbul, Kadir Has Üniversitesi, 16 Nisan 2010, 28.4.2012 tarihinde http://kits.ankos.gen.tr/calistay/2010/presentations/s_cukatar-k_kahvecioglu(2010)-Kaynak_Paylasim-Telif.pdf adresinden erişildi..

Dirikkan Hanife, Tanınmış Markanın Korunması, Ankara, 2003.

Ekici Şerafettin, Türk Hukukunda İşleme Eserler, S. Haziran-2009, Photoshop Magazin (e-dergi), 28.4.2012 tarihinde www.photoshopmagazin.com/dergi/2009/06/turk_hukukunda_isleme_eserler.html adresinden erişildi.

Eldeniz Gülperi, Eser Sahipliğinden Doğan Hakların Miras Yoluyla İntikali, TBB Dergisi, S. 79, 2008, s. 103-121, 28.4.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2008-79-466.pdf adresinden erişildi.

Er Turan Hakkı, Fonogram Yapımcıları, s. 1-32, 6.5.2012 tarihinde http://hukukmecmuasi.com/turan/wp-content/uploads/2011/06/FONOG.pdf adresinden erişildi (Er, Fonogram Yapımcıları).

Er Turan Hakkı, Marka Lisansı, 30.4.2012 tarihinde http://hukukmecmuasi.com/turan/wp-content/uploads/2011/06/Marka-Lisans.pdf adresinden erişildi.

Erbek Özge, Müzik Eserlerinin Umuma Açık Mahallerde Kullanılması, DEÜHFD, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 849-905, 28.4.2012 tarihinde http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/dergimiz9ozel/oerbek.pdf adresinden erişildi.

Erdem Can Mustafa, Radyo ve Televizyon Yayınları Üzerindeki Fikrî Haklar, s. 291-348, 28.4.2012 tarihinde http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1999-48-01-04/AUHF-1999-48-01-04-Can.pdf

adresinden erişildi.

Erel Şafak, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara, 1998.

Erverdi Zeynep, Televizyon Programlarının Eser Niteliği, 28.4.2012 tarihinde www.hukukiboyut.com/arsiv/d200912215942.pdf adresinden erişildi.

Gönen Çoşku, Marka Hakkının İhlalinde Yoksun Kalınan Kazancın Talebi, İstanbul, 2011.

Gündoğdu Gökmen, Türk Hukuku'nda Coğrafî İşaret Kavramı ve Korunması, İstanbul, 2006.

Hancı Hamit İ., Bilimsel Makalelerde Yasal Sorumluluklar, Türk Tıp Dizini, Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, Y. 2004, s. 107-126, 28.4.2012 tarihinde www.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/sempozyum2/hhanci.pdf adresinden erişildi.

Işıklar Celâl, İdarî Yargıda Derdestlik, GÜHFD, C. XVI, Y. 2012, S. 1, s. 63-106, 28.4.2012 tarihinde www.hukuk.gazi.edu.tr/editor/dergi/16_1_3.pdf adresinden erişildi.

Kaderoğlu Murat, Marka Davalarının İşleyişi ve Hak Sahibinin Talepleri, Konya, 2005, 8.5.2012 tarihinde www.belgeler.com/blg/sk6/marka-davalarinin-isleyisi-ve-hak-sahibinin-talepleri-the-procedure-fo-the-trademark-lawsuits-and-the-demands-of-the-owner-of-the-owner-of-the-trademark-rights adresinden erişildi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Kaya Arslan, Marka Hukuku, İstanbul, 2006.

Kaya Yusuf, Marka Değerleme Yöntemleri ve Markaların Mali Tablolara Alınmalarının Etkileri, İstanbul, 2005, s. 8, 10, 11, 46, 30.4.2012 tarihinde www.spk.gov.tr/displayfile.aspx?action=displayfile&pageid=697&fn=... adresinden erişildi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Kerimoğlu Hande Bahar, Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Lisans (Ruhsat) Sözleşmesinin Hukukî Niteliği, Kamu-İş, C. 7, S. 2, Y. 2003, s. 2-22, 28.4.2012 tarihinde

Kılıçoğlu Ahmet, Fikri Haklara İlişkin Bazı Sorunlar ve Yasa Tasarısının Eleştirisi, TBB Dergisi, Y. 1994, S. 3, s. 325-345, 30.4.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1994-19943-946.pdf adresinden erişildi (Bir defa atıf yapıldığından kısaltma kullanmaya gerek duyulmamıştır).

Kılıçoğlu Ahmet, Fikrî Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınaî Haklarla Karşılaştırmalı Olarak), TBB Dergisi, S. 54, Y. 2004, s. 51-104, 30.4.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-54-61.pdf adresinden erişildi.

Kulaklı Emrah, Eser Sahibinin Eserde Değişiklik Yapılmasını Men Etmek ve Eserin Aslına Varma Hakkı, 28.4.2012 tarihinde www.odakhukuk.net/de/files/Eser_Sahibinin_Eserde_Degisiklik_Yapilmasini_Menetmek_ve_Eserin_Aslina_Yarma_Hakki.pdf adresinden erişildi.

Lichtman Douglas/Landes William, Indirect Liability For Copyright Infringement: Napster and Beyond, Journal of Economic Perspectives, Volume 17, Number 2, Spring 2003, s. 113–124, 8.5.2012 tarihinde http://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/089533003765888467 adresinden erişildi (Bir defa atıf yapıldığından kısaltma kullanmaya gerek duyulmamıştır).

Lichtman Douglas/Landes William, Indirect Liability For Copyright Infringement: an economic perspective, Harvard Journal of Law & Technology, Volume 16, Number 2 Spring 2003, s. 395-410, 8.5.2012 tarihinde http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=379201 ve http://jolt.law.harvard.edu/articles/pdf/v16/16HarvJLTech395.pdf adreslerinden erişildi.

Memiş Tekin, Fikrî ve Sınaî Hukukunun Koruma Alanının Genişlemesi ve Ülke Hukuk Politikası Açısından Değerlendirmeler, İBD, Y. 2007/Temmuz, Özel Sayı 4, s. 3-14, s. 3, 4.

Oğuzman M. Kemal/Öz M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2011.

Öngören Gürsel/Ceritoğlu Filiz, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Mimarî Eserler ve İlgili Yargıtay Kararları, İstanbul, 2007.

Özekes Muhammet, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir, s. 89-138, 28.4.2012 tarihinde http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/DergiMiz4-2/PDF/ozekes4.pdf adresinden erişildi.

Philips Jeremy, Markaların Ekonomik Değerleri, Sınai Mülkiyet Hakları ve Ekonomik Değerleri, İstanbul, 2006, s. 27-35.

Pınar Hamdi/Nal Temel/Goldmann Bettina, Musiki Eserleri Üzerindeki telif Hakları ve Uluslararası Uygulamalar, İstanbul, 2007, 6.5.2012 tarihinde www.ito.org.tr/itoyayin/0017334.pdf adresinden erişildi.

Poroy Reha/Yasaman Hamdi, Ticarî İşletme Hukuku, İstanbul, 2010.

Saraç Tahir, Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması, Ankara, 2003.

Schmidt-Szalewski Joanna, Le droit des marques, Paris, 1997.

Suluk Cahit, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Haklarını Korumanın Önemi, 30.4.2012 tarihinde www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/Guncel_makalelerim/Businessnews/BMO.pdf adresinden erişildi (Bir defa atıf yapıldığından kısaltma kullanmaya gerek duyulmamıştır).

Suluk Cahit, Korsanlıkla Mücadele ve Matbaa Sektörü, 2. Uluslararası Katılımlı Kâğıt, Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Sergisi, 2-5 Aralık 2004, s. 1-21, s. 12, 30.4.2012 tarihinde http://www.fikrimulkiyet.com/makalelerim/cevirilenler/BIL.pdf adresinden erişildi.

Şenocak Kemal/Hanedan Refik Cemal, Telefon Zil Seslerinin Fikri ve Marka Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, DEÜHFD, C. 7, Özel Sayı, s. 283-306, 28.4.2012 tarihinde http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/DergiMiz7-ozel/PDF/senocakhanedan12.pdf adresinden erişildi.

Tanrıver Süha, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın 1 İlâ 122. Maddelerinde Yer Alan Temel Düzenlemeler ve Bunların Genel Çerçevede Değerlendirilmesi, AÜHFD, Y. 2008, C. 57, S. 3, s. 635-664, 28.4.2012 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1498/16532.pdf adresinden erişildi.

Tekinalp Ünal, Fikrî Mülkiyet Hukuku, İstanbul, 1999 (Bir defa atıf yapıldığından kısaltma kullanmaya gerek duyulmamıştır).

Tekinalp Ünal, Fikrî Mülkiyet Hukuku, İstanbul, 2012.

Thomas Béatrice/Dreyfus Nathalie, Marque, dessins & modèles, Paris, 2002.

Tüzüner Özlem, Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk, İstanbul, 2011.

Üstün Gürsel, Fikrî Hukukta Maddî Tazminat Davaları, İstanbul, 1995 (Bir defa atıf yapıldığından kısaltma kullanmaya gerek duyulmamıştır).

Üstün Gürsel, İşleme Eserler, İstanbul, 2001.

www.kamu-is.org.tr/pdf/7239.pdf adresinden erişildi.

Yasaman Hamdi, Fikrî Haklarda Tazminat İle İlgili Bazı Sorunlar, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Hukuku, Fikir ve Sanat Eserleri Endüstriyel Tasarımlar ve Patentler ile İlgili Makaleler Hukukî Mütalâalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2006, s. 15-25 (Yasaman, Bazı Sorunlar).

Yasaman Hamdi, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Hukuku, Fikir ve Sanat Eserleri Endüstriyel Tasarımlar ve Patentler ile İlgili Makaleler Hukukî Mütalâalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2006 (Yasaman, Fikrî ve Sınaî Mülkiyet Hukuku).

Yasaman Hamdi, Marka Hukuku İle İlgili Makaleler Hukukî Mütalaalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2008 (Yasaman, Mütalâalar, C. 3).

Yasaman Hamdi, Marka Hukuku İle İlgili Makaleler Hukukî Mütalaalar Bilirkişi Raporları, İstanbul, 2003 (Yasaman, Mütalâalar, C. 1).

Yasaman Hamdi/Altay Anlam/Ayoğlu Tolga/Yüksel Sinan, Marka Hukuku, 556 Sayılı KHK Şerhi, C. 2, İstanbul, 2004.

Yeh Brian T., Intellectual Property Rights Violations: Federal Civil Remedies and Criminal Penalties Related to Copyrights, Trademarks, and Patents, 8.5.2012 tarihinde www.fas.org/sgp/crs/misc/RL34109.pdf adresinden erişildi.

YARARLANILAN WEB SİTELERİ

eur-lex.europa.eu

jolt.law.harvard.edu

papers.ssrn.com

pubs.aeaweb.org

www.admin.ch

www.ankara.edu.tr

www.belgeler.com

www.deu.edu.tr

www.e-akademi.org

www.fas.org

www.fikrimulkiyet.com

www.fikrimulkiyet.com

www.hukuk.gazi.edu.tr

www.hukukiboyut.com

www.ito.org.tr

www.kamu-is.org.tr

www.kararara.com

www.kazanci.com

www.khas.edu.tr

www.legifrance.gouv.fr

www.spk.gov.tr

www.ubap.org.tr

www.ulakbim.gov.tr

KISALTMALAR

Art : Article (Madde)
AÜHFD : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Batider : Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
C : Cilt
CPI : Code de la propriété intellectuelle (Fikrî Mülkiyet Kanunu)
DEÜHFD : Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Dpn : Dipnot
E : Esas
FMR : Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi
GÜHFD : Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD : Hukuk Dairesi
İBD : İstanbul Barosu Dergisi
K : Karar
L : Loi (Kanun)
LDA : Loi fédérale sur le droit d'auteur et les droits voisins (Eser Sahibi Hakkı ve Komşu Haklar Hakkında Federal Kanun)
m : Madde
Prg : Paragraf
RG : Resmi Gazete
s : Sayfa
S : Sayı
T : Tarih
TBB : Türkiye Barolar Birliği
Yönerge : Directive 2004/48/EC of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights (Fikrî Mülkiyet Haklarının Yaptırımı (Zorlaması) Hakkında 29 Nisan 2004 Tarihli Yönerge)